

ЭНДСИЭЛИ

Намууһун хаһыата 1935 сыл алтынньы 5 күнүгэр төрүттэспитэ

2001 с.
Сэттинньи

22

күнэ
чэппиэр
№136 (8979)

Улуус баһылыгы муньабыттан бэлиэтэһиннэр

Ааспыт нэдиэлэҕэ Нам селотун Чернышевская уулуссатын 22 №-н болкуонугар суорбан умайбыт. Баһаарынай сулуоспа МЧС бас билигиттэр кириэхтээх. Штаты сарбыйыы бирикээһэ кэлэн Көбөкөн уонна 1 Хомустаах чаастарын үлэһиттэрэ уведомление туппуттар, Саҥа дьыл кэнниттэн үлэлэрин тохтотуохтаахтар.

XXX

МУ НУ ЖКХ-га уматык боппуруоһа кытаанах, исэ ылан ололлор. Бу нэдиэлэҕэ оттор чох суох. ЖКХ ГУП буолуотуугар докумуоннар ситэриллэллэр.

XXX

Улуус дьаһалтатын дьэитигэр өрөбүл күннэргэ дьуһуурустуба олохтоммут.

XXX

«Дьулуур» фонда олорор дьэини үлэҕэ киллэригэ биллэрилбит месэчникка БТИ-ны кытта нэһиликтэри кэрийэн дьэилэр үлэҕэ кириилэрин бэрэбиэркэлээбит. Дьэи үлэҕэ кириитэ 50 бырыһыан кэригэ туолбут.

XXX

Комбикорм заводугар бу ый бүтүүтэ оборудование кэлиэхтээх. «Артстрой» АО тас бүрүөһүнүн бүтэрбит. Заводу тутууга 20-тэн тахса тутуучу үлэлиир. Бу завод ахсынньы 1 күнүгэр үлэҕэ кириэхтээх этэ да үлэ бытаарытын баһылык А.Н. Дьяконов бэлиэтээтэ.

XXX

Тубдиспансерга газ кириитэ эмиз хойутаабыт. Онон тустаах үлэһиттэр сэмэлэнилэр. Кыһыл Дариэбинэ гаһа эмиз кирибэккэ үлэлиир.

XXX

Айылга харыстабылын инспекцията рейдэлэргэ сылдьыбыт. 23 көңүлэ суох үтүллүбүт илим былдыаммыт. Таастаахха рейдэлээһин түмүгэр 1 Хомустаах олохтооҕо тайах өлөрөн улахан суумаҕа ыстарааптаммыт.

XXX

Территориальной быыбардыыр учаастак испиһэги чуолкайданыһынан дьарыктанар. Президент дуоһунаһыгар 11 кандидаттан 4 эрэ кандидат Нам улууһугар агитациянан дьарыктанар. Улууска бу эрэ дьон штабтара тэриллэн үлэлиир.

XXX

Нолуок инспекциятыгар ревизия этэнгэ бүппүт. Инспекция реструктуризация боппуруоһугар үлэлээһэр. Сорох тэрилтэлэр билигин да сайабылыанналарын биэрэ илктэр.

XXX

Соцстрах быйылгыттан РФ отделениетынан буолбут. Санаторнай-курортнай эмтэни аны соцстрах көнүө барар. Быйылгы Саҥа дьылга соцстрах оҕолорго подарочка харчы биэрбэт буолбут. Больничнай листэри толорууга кэһиилэр бааллара бэлиэтэннэ.

XXX

Бэнидиэнниктэн улууска радио үлэлиэ диэн «Нам» ТРК директоры И.З. Кривошапкин иһитиннэрдэ.

XXX

Нэһиликтэр баһылыктара бу нэдиэлэҕэ Дьокуускайга 3 күннээх семинарга сылдьаллар. Нам селотун иһигэр маршрутной автобуһу сырытыннарар туһунан этии кирирдэ, маныха Нам селотун дьаһалтыгар бу боппуруоһу үөрэтэригэр сорууда бэрилиннэ. Маны таһынан бу дьаһалтага селова гостиница боппуруоһун үөрэтэригэр, быһаарарыгар сорууда бэрилиннэ.

XXX

Бу нэдиэлэҕэ улуус муньабын сессията, «Холбос» ПО муньаҕа, предпринимателлэр конференциялара буолуохтаах. Маны таһынан нэһиликтэргэ дьаһалта отчуота салданан барар.

Бэлиэтэннэ В. РЫКУНОВА

БИҢИГИ ХАЛАНДААРБЫТ

Республика Президентин быыбарыгар

диэри — **32** күн,

«Энсиэли» хаһыакка сурутуу түмүктэниэр

диэри — **34** күн,

Саҥа дьылга

диэри — **40** күн

ХААЛЛА...

Ахсынньы 23 күнэ —

СР Президентин быыбара

УЛАХАН БОЛБОМТО -

ТҮА СИРИГЭР

Тыа хаһаайыстыбатын уон сыллаах реформата Саха сиригэр күүтүллүбүт көдүүһү аҕалбата. Ол курдук, ынах сүөһү, сылгы уонна таба ахсаана ыһыллыы иннинээри сыллартан 33-тэн 55 бырыһыанга диэри аччаата. Ол ынан баран быйыл сайын тыа улуустарыгар сылдьан көрдөххө, дьонно-сэргэҕэ кэтэх хаһаайыстыбаны, ордук чуолаан ынах сүөһүнү тутарга интэриэс улааппыт. Ол биричинэтэ биир - Ил Түмэн тыа хаһаайыстыбатыгар келин сылларга үгүөрү үбү көрөн, үгүт тутуллар сыаната лаппа үрдээһинэ буолар.

Холобур, 1997 сыллааҕы республика бюджеттыгар тыа хаһаайыстыбатыгар баара эрэ 3,7 бырыһыан көрүллүбүт. Государственной Муньах Бэрэстэбиитэлэрин Палататын аграрнай политикаҕа, сир сыһыаннаһылыктарыгар уонна экология комитетын күүстээх үлэтин Республика Палататын депутаттара өйөөнөр, бу сыһыанга 2001 сыл бюджеттыгар 11,93 бырыһыанга диэри улаатта уонна салгы үрдүгү былаанналар. «Саха Республикатыгар тыа хаһаайыстыбатын туругун уонна инники сайдыытын туһунан» боппуруос Республика Палататын учурааттаах 16-с сессиятыгар көрүллүбүтэ, оно ыһыллыбыт уураахха правительствон иннигэр республика бюджеттыгар тыа хаһаайыстыбатын ороскуотун, республика государственной бюджеттин ороскуоттаах чааһыгар өлүүтүн 2001 сылга - 12%-тан, 2002 сылга - 15%-тан, 2003 сылга - 18%-тан итэҕэ суох көрөргө сорук туруоруллубута. 18 бырыһыаннаах кириби ситиһилиннэҕинэ тыа сирин олохтоохторугар, онорон таһаарааччыларыгар улахан көмө, тыабыт хаһаайыстыбата атагар турарыгар бастаы хардыы буолуо.

Эмиз бу сессияҕа тыа хаһаайыстыбатын сайдыытын маньык бас-

такы суолталаах хайысхалара быһаарыллыбыттара:

— тыа сирин биир келим социальная организм быһыытынан сайыннарыы;

— сир оҕоруутун уонна сүөһү иитиитин сайыннарыы;

— тыа хаһаайыстыбатын производствотын материальной-технической өтүгүнэн хааччыйыы, ол иһигэр уһун болдохтоох түүлэһии (лизинг) төрүтүгэр олобуран;

— сорутуопка тиһигин сайыннарыы;

— тыа сиригэр кооперация бары көрүгүнэрин, дьэи кэргэн бааһынай (фермерскэй) хаһаайыстыбаларыгар кыра кээмэйдээх кредити биэриини киллэрэн туран, тэнитэн ыһытыы;

— тыа хаһаайыстыбатын фондальарын страховкалааһын;

— уһук хоту дойдуга үгэс буолбут салааларыгар (таба, сылгы, сүөһү иитиитигэр, бултааһынга, балыктааһынга) государство өйөбүлүн хааччыйыы;

— агропромышленнай холбоһукка кадрдары бэлэмнээһин уонна сыһыаны программатын ырытан оҕоруу.

Тыа хаһаайыстыбатын сайыннарыыга туһуланар бу сүүрүн соруктар туолалларыгар президенттэ кандидат Василий Филиппов улахан болҕомотун уураар. Кини нэһилиэһини кытта көрсүһүүлэригэр тыа хаһаайыстыбатын туһунан элбэх ыһыгылар кирирэллэр. Олорго В. Филиппов, бу боппуруоһунан ылан дьарыктаммыт, дьарыктана сылдьар кини буолан, бэрт толору хоруйдары биэрэр. Президенттэ кандидат тыа сире, агропромышленнай комплекс сайдарыгар бэйэтэ туспа көрүүлэрдээх, холобур, сир боппуруоһугар. Оттуур ходоһуларбытын, бурдук ыһар бааһыналарбытын ылан көрүөбүн: билигин анарыттан анара эрэ оҕоһуллар.

Бааһынай хаһаайыстыбалар, чааһынай дьон сире онорор кыахтара суох. Оттон сире онорботоххо тыа хаһаайыстыбатын инники кэскилэ суох. Мантан ситэттэрэн кандидат сире онорго улахан акционернай компанияны тэрийэр наадалааһын этэр.

Биир тын боппуруос - сир кадастра. Татарстан, Башкортостан курдук субъектар кадастрдарын эрдэ онорон билигин сирдэриттэн бюджеттарын 30-ка тиийэ бырыһыанын киллэринэллэр. Биһиги - 1%. Кадастр үлэтин 5-6 эрэ сылыннан түмүктүүрбүт сабаҕаланар, онон бу хайысхаҕа үлэ тэтимин төһө кыалларынан түргэттэтэххэ сатанар.

Василий Филиппов тыа сиригэр государство өйөбүлүн хайаан да наадалааһынан ааҕар, ол эрээри бу хайысхаҕа биллэр-көстөр уларытыылары киллэрэр тоҕоостоох. Холобур, государственнай өйөбүлү улуустар олоорон климатическай усулуобуйаларын учуоттаан, төрүүр сүөһү, сылгы төбөтүнэн ыһтар быдан көмөлөөх буолуо. Маны таһынан, Саха сирин улуустарын социальная-экономическай сайдыыларын таһымын хас биридди улуус тус государственнай программаланнарына эрэ өрө тардарбыт саарбахтаммат.

В.В. Филиппов этэринэн, билигин Ил Түмэннэ тыа сиригэр туһаннаах уонтан тахса сокуон ытыллара былаанналар. Ол курдук - Саха Республикатын Сирин кодекска; тыа хаһаайыстыбатын сирдэрин муниципальная бас билии; бурдук хаһаайыстыбатын уонна сизмони үүннэри туһунан; «Бааһынай хаһаайыстыба туһунан» Саха Республикатын Сокуонугар уларытыылары уонна эбийлэри киллэрэр туһунан, о.д.а. сокуоннар тыа хаһаайыстыбатын кыһалдаларын быһаарарга төһүү күүс буолуохтара.

Кандидат В.В. Филиппов өйүүр бөлөх

Саха Республикатын Президентин кандидат В.В. Филиппов быыбардыыр фондатыттан төлөһүнэ.

Саңарбат буолуохха сатаммат

ҮЛЭНИТТЭР БЫРААПТАРЫН КӨМҮСКЭНЭЛЛЭР

Сэттинньи 15 күнүгэр Нам улуун доруобуйа харыстабылыгар үлэһиттерин уопсай муньахтара буолан ааста, манна улуус баһылыгы солбууааччы Н.Х. Горохов кытылы ылла. Профсоюзтар улуустаагы комитеттарын председателэ М.С. Окочешникова Россия тутулуга суох профсоюзтарын федерациятын генеральной сэбиэтин б.д. балаҕан ыйын 20 күнүттэн сайабылыанналарын уонна уураахтарын, республика доруобуйа харыстабылыгар профсоюзтарын рескомун президиумун б.д. алтынньы 5 күнүттэн уураахтарын кытта билииннэрдэ. Манна РФ үлэҕэ уонна

экономикаҕа министерствотын медицинакэй үлэһиттэргэ үлэ төлөбүрүн усулуобуйаларын уларытыһынан сибээстээн профсоюзтар Бүтүн Россиятаагы бырачыастыыр акцияларын ыһтар туһунан этиллэр.

Уопсай муньах бу информацияны дьүүллэһэн баран маньык пуунарга Бүтүн Россиятаагы бырачыастыыр акцияны өйүүргэ уурда:

1. Профсоюзтарын онороллар үлэ кодексын өйүүргэ.
2. Бүтүүн социальная нолуоктан аккаастанарга уонна үлэһиттэр социальная көмүскэллээх буолууларын урукку систематыгар төннөргө.

3. Социальной страхование фондатыгар 5,4% тарыбы төннөргө.

4. Санаторнай-курортнай эмтэһини оннунан хаалларарга уонна үлэһиттэр сынныаланнарын толору хааччыйарга.

5. Государственной аптекалар үлэһиттэригэр «За выслугу лет» пенсионны киллэрэргэ.

6. Медицинскэй үлэһиттэргэ тыа сиригэр үлэлэрин иһин 25% эбии хамнаһы оннунан хаалларарга, маны таһынан өр кэмнээх үлэ иһин надбавкалары уонна тохтобула суох үлэ ыстааһын иһин хас бизс сылаахсын эбиллини хаалларарга.

7. Олох-дьаһах өнгөлөрүнэн хааччыйыы билигин баар нурмаларын оннунан хаалларарга.

Маны таһынан медицинскэй үлэһиттэр улуус доруобуйаҕа харыстабылыгар баар проблемаларга боллорго толорон туһайдылар. Врач-рентгенолог В.Е. Никонов, Үөдэй

учаастактаагы балыһатын сэбиэссэйэ Л.В. Андросова, 1 Хомустаах участкавай балыһатын сэбиэссэйэ А.И. Суздадова, поликлиника сэбиэссэйэ А.С. Жиркова, функциональной кабинет враха А.И. Алексеева, Намнаагы педколледж фельдшерэ Н.М. Софронова, «Сухал көмө» фельдшердэрэ П.И. Овчинников уонна Е.В. Еремеева, Партизан балыһатын сэбиэссэйэ А.П. Мартынова, врач-дерматолог С.К. Кривошапкин, акушер-гинеколог Е.Н. Москвитина, Хатырык участкатаагы балыһатын эпидемиологун көмөлөһөөччүтэ А.С. Куличкина, стоматолог В.В. Бочкарева улуус доруобуйаҕа харыстабылын бухгалтериятын үлэтинэн астымматтарын уонна итэҕэл биэрбэттэрин биллэрдилэр, бу критическэй этиилэр быһаччы кылаабынай бухгалтер А.И. Ноговицына уонна кылаабынай экономист З.С. Полищенкова туһаайылыһылар.

Ол курдук бухгалтерия үлэһиттэрэ коллектив уопсай муньаҕар сылдьыбаттарын, тэрилтэ үпкэ балаһыаньытын туһунан отчуоттаабаттарын уонна быһаарсыбаттарын, хамнаһы кэмигэр төлөөбөттөрүн, ону таһынан уопускалар, командировкалар уонна проездной ороскуоттар харчыларын эмиэ төлөөбөттөрүн аһынтылар. Оттукка коммунальная өнгөлөргө 5 ти. таас чоҕу бэйэ күүһүнэн тэийиитэ толуктары биэрэллэр, бу олоор дьэи эһин уонна маһынан оттулар дьэилэр оһохторун учуоттаабаттан тахсар.

Экономист З.С. Полищенко ЕТС сеткатынан, солбук иһин төлөбүрдэри тус бэйэтэ быһаарар, манна медицинскэй үлэ спецификата учуоттаммат. Ити таһынан үлэһиттэр куруубай уонна этичэйэ суох сыһыанын ыйдылар.

Бэйэ информ.

САРСЫН ПОЭТ, ЖУРНАЛИСТ Н.М. РЫКУНОВ

Орто дойдуттан арахсын икки хонук иннинэ Дьоккуускай к. Правительство дьэтин иннигэр түспүт мөссүөнэ

Николай Рыкунов, аармыйага да, куоранга үөрэнэ да сылдьан, дьонугар суруйар суруктара киэн ис хоһоонноох, тус-тусна сонуннаах, кинилэр дууһаларын итии тапталынан сыһаайар сылаас тыллаах-өстөөх буолар эбиттэр. Эсэе биридэ хоһоонунан суруйан ыһыппыта эмиз баар. Суруктарын үксүгэр даҕаны, «хаануруу дьонум», «таптыр дьонум», «кирэн кэлбитим курдук санаанг» дьин сағалаан баран, «эиһигини өрүү таптааччы уонна ахтааччы төрөһүт уолгун...» дьин бүтэрэр эбит. Дьонно, аахтаран истэ-истэ, сүрэхтэрэ үөрүүнэн ньүөлүйдэҕэ аҕай буолуо ээ. Ийэтэ барахсан уолун суруктарын «көмүс кылаат» онгостон уура сылдьаахтаабыт. Ол бүгүн мин бу суруктар туһанар источивым буола! Оҕо эрдэҕиттэн итинник олоҕурбут эйэлээх, сылаас сыһыан түмүгү иитиллибит иһин төлөөн, махталын биллэрэн, барыларьгар анаан-минээн хоһоон суруйтаабыт. Оннооҕор Ырай дьин ынахтара, Победа дьин ыһырдэрэ кытта ахтыллалар...

Н. Рыкунов поэзиятын биир темата-бэйэтин дьиз кэргэнэ. Онон кинилэр тустарынан суруйабын. Аҕата Рыкунов Михаил Петрович икки кэргэнгэ олорубут (Николай иккис кэргэниттэн Вера Николаевна ттан уола), колхозтаах, онуманы уһанар киһи үһү. Дьонго биллэр аата-Мэхээчэ. Уола киһиэхэ икки хоһоону суруйбут.

АҔАМУНУОҔА
...убайым аахха баар ыһсаран онгорбут бэс остуолунг. Остуолгар хоһоон айар Идэлэним кыра уолунг.

Тутан-хабан онгорбут Остуолунг курдук, аҕаа, Чочуйабын судургу Ырыабын оргууй аҕай.

Бар дьон ырыабын истэн, Табыллыбыт буоллар эрэ: «Талба мас ууһа этэ аҕан ол иһин»,— дьихтэрэ.

Көстөрүн курдук, аҕалаах уол тус-тусна дьарыктаах уустар. Эбэн этэхпинэ, сизэммит уол-хос эһэтин аатынан Михаил Рыкунов. Кини анаабыт үрүгү көмүс ньуоската уонна хатата биһиэхэ баар.

«Билэбин, миһигин ахтан, ийээ, анарын буоллаҕа...»— дьин суруйбут 1955 с. сэтгэний 3 күнүгүгү суругар аармыйага сылдьан. Ийэтэ Рыкунова (Москвитина) Вера Николаевна дьонтон үөрэнэн, биридэ эмэ докумуонна нэһиллэ «РВН» дьин үс укубуһан аатын илии баттыр «үөрэхтээх», колхоз тэрилтэһигэр ыанньыксыт, сэрри сағана «Килбинээх үлэтин иһин» Сталин төбөтө мэтээллээх. Биһиги ыал буолуохпуттан биридэ олорон, икки сиһини, таарыйа биһигини даҕаны көрбүтэ истибитэ. Билигин хайалара да суохтар дьин олох тупсарбаһын, хо-

һилиэктэринэн тэнийбитэ. Үөдэйгэ «Сыккыс», 1 Хомустаахха «Сарыал», оскуолаларга «Төлөн» онтон да атыттар баар буолбуттара. Ол иһин Николай Михайлович Рыкунов этии киллэриитинэн оройону киһини хабар сыаллаах литературнай түмсүүнү тэрийбэргэ соруктаах мунһах ыһыппыт. Ол 1986 сыл ахсынньы ый 13 күнүгэр уонна кини этиитинэн түмсүүбүтүн «Отуу уота» дьин ааттырга уураах ылыммыппыт, сэбиэт дьин тэриһиппит. Ол састаабыгар эбии Калистрат Еремеев, Роман Егоров, Павел Сыроватский кирибиттэрэ.

«Отуу уота» түмсүү сэбиэтин тэрийиитинэн оройон киһини гэр, нэһилиэктэргэ, ол иһигэр биридэ саас Хамаҕаттаҕа тахсан концерт онортообуппут. Эмиэ

түмүк кытта уонча сыллаах олохпор биридэ куһаҕаннык санарсыбатахпыт, хомоптох-хоргуптаах эбиһин дьин билигин үөрэ саныбын. Кэргэни олоххо эдэр эрдэххэ «кирсэн» да ыларбыт ханна барыай, баар. Көр, онно олох орооспот-кыттыспат этэ, хата, суохпар миһигин көмүскээн, уолун соҕотохтуу «тутан биэрэр» үһү. Оччолорго хаһаайка курдук санаамат, кэтэхпинэн оонһуу сылдьар кэмнэрим этэ буоллаҕа. Сонум быата быһыннарына, тимэҕүм түстэҕинэ сонно тута тигэ охсон биэрэрэ, төбө суунар уубун бэриэт сылыта сылдьар буолара. Эбэтэр: «Иһиги мин суууоум, эн уруккун суруй»,— дьин наар мэхэ үтүөнү эрэ оноро сылдьар амарах дууһалааҕа. Ол курдук миһигин таптаан, кийиит онгостон бэйэтигэр сыһыарбыта. «Бизэр эмээхсин кийиитэ дуо?»— дьин билсэр-кэпсэтэр эмээх-

Н. РЫКУНОВ ДЬИЭ КЭРГЭНЭ КИНИ ПОЭЗИЯТЫГАР

ситтэр эмиз бааллара. Оттон сиһини көрө сылдьан таҕастарын сууя, абыраһтыы сылдьара. Аҕабыт дьиз иһигэр соҕотох эр киһи буолан эбитэ дуу, барыбытын таптыы, имэрийэ-томоруйа сылдьара. Ол курдук ийэтин эмиз сөп буола-буола төбөтүтүн сыллыы сылдьара... Оннук чараас, болҕомтолоох киһи этэ биһиги аҕабыт Николай Михайлович Рыкунов! Ийэтин туһунан ахтан-санаан, сороҕор кыбытан, сороҕор анаан барыта уон үс хоһоонугар, поэматыгар суруйбута. Ийэтин туһунан бэйэтэ киэн, дириг тема буолуон сөп. Университетке үөрэнэр кэмигэр 1962 с. тахсыбыт «Хатыҕырыата» дьин маҕнайгы кинигэтин гонорарынан барытынан ийэтигэр түөрт метрэ крешин таҕас атыылаһан бэлэхтээбит. Ол ыраахпыт мааньыларга эрэ көтөрө. Студент киһиэхэ харчынаада бөҕө буоллаҕа дьин, ону ол дьибэтэх. Ити да түгэн элбэҕи этэр, дириги санатар.

Дьонго биллэр «Дьахталларга» хоһооно (1978 с. кулун тутар 8 к.) эмиз ийэтигэр төрүөттэнэн айыллыбыт эбит. Ол курдук днвнигэр манньык суруйбута баар, ону манна хайдах баарынан аҕалабын: «Кыайы 30 сыла! Эн унуоххар кэллим. Эн көлөһүнүг буудьады өстөөх сүрөҕүн эмиз дьөлө түһүспүтэ өссөс үнүгүнэн. Эҕэрдэ 30 сылынан! Ийээ, эн кыайы!» Бэрэһэ киһэ Сьезтэр дьыбарыастарыттан сэрри... сүкүпүт дьахталлары айхаллаатылар. Эйигин ити эмиз, Ийээ! Бокулун уураар партия эн улуу хорсун быһыгар. Түөрт нургуһуну уурдум төрдүөмүт аатыттан!» Ийэтэ күн сириттэн барарыгар уола атыгар олорубута, ол курдук арахсыбытара букатыннаахтык күндүтүк санаһар ийэлээх уол. Ситинтэн сизтэрэн «Санаа» хоһоон айыллыбыта.

Уон оҕуттан (бары кыраларыгар ыалдьан өлбүтүгэр) сорогох ордон хаалбыт баар-суох күндү киһини көрөн-истэн, харайан-харыйһан, дьон-сэргэ сэргиир, аатын ааттыыр, киэн туттар талааннаах

уолу төрөһүт, иһпит ийэни-Вера Николаевна Рыкунованы-Улахан Ийээн ааҕабын уонна уолун аата ааттанарын тухары кини аата эмиз ахтыллыаһын баҕарабын!

Николай Михайлович үөрэхтээх, үлэһит, ыал онгорбут дьоннорунан аҕатын курдук саныыр убайа Алексей Михайлович (маҕнайгы кэргэнтэн уол) уонна ийэтин тэнэ саҕаһа Матрена Дмитриевна Рыкуновтар буолаллар. Алексей Михайлович сэттэ кылаас үөрэхтээх, алта ыйдаах зоотехнической курсу бүтэрибэ. Сэриигтэн икки мэтээллээх аргиллибитэ, ССКП чилиэнэ. Эдэр сааһыттан лаппа сааһырыар дьэри сельсовет председателинэн, ферма сэбиэдиссэйинэн орто салайар үлээ үлэлээбит киһи. Кыбытык кэриэтэ эттэххэ, колхоз биир айдааннаах мунһаһын Алексей Михайлович тыл этэн сымнатан турар, араатар

Аҕата бэлэхтээбит баар-суох күндү кьэргэлин-кыһыл көмүс иэмэҕин мьэхэ биригитин кэтэ сылдьабын. Дьэ, итинник сылаас холумтаннаах ыалга итигиллэн киһи буолбут эбит биһиги аҕабыт.

«Күүскүт кыайарынан эдьий-бэр көмөлөһүң.»— дьин суруйбут биир убайыттан хаалбыт студэниһы сылдьар Еля туһугар. Иккиэн тэнгэ тутуллан, биридэ төрөөбүт курдук истинник сыһыаннаһаллара. Баста-кы кинигэтин («Хатыҕырыата») «Таптааллаах эдьийбэр Елена Николаевнага» дьин суруктаан анаа-быта. Оҕолорбут биридэ булчуһан улааттылар, үлэһит буолдулар, аймахтаһаллар. Эдьийбит Елена Николаевна Сысолыгина өр сылларга эмкэ үлэлээбитэ, 1 Хомустаах биир убаастабыллаах ыала буолан оло-рор.

Хайа баҕарар дьиз кэргэнгэ аҕа

талааннаах этэ дьин Хамаҕаттаҕа өр сылларга сэбиэттээбит Д.Г. Данилов өрдөөбүтэ ахтыбытын өйдүү сылдьа-бын. Кэлин сааһыран баран, Мэнгэ-тэй алааска уонча сыл олорон, фермага сүөһү көрөн, онтон кэргэниһээн иккиэн пенсияга тахсыбыттара. Эмиэ дьонго-сэргэҕэ биллэр, үтүө суобастаах-майгылаах, уран тыл баайдаах, муударай өй да баар киһитэ этэ. Дьэ, чаччы дьон дьонно эти-лэр. От-мас тигизэччи, ыраата аһан иһэр айан дьонно, сайһын отчуттар, бостууктар быһа ааспат, тохтоон көлөлөрүн сынньатар, бойлэрэ өл хабан ааһарыала этэ. Дэлэҕэ даҕаны биһиги оонһуу-күлэ убайытын «Мэнгэҕэ остолобуойун сэбиэдис-сэйэ», санаспытын «повара» дьин ду-оһунастыахпыт дуо? Оҕолорбут сүөгэйгэ, күөрчэххэ «сүөгүлээбиттэ-рэ» аҕай. Элексейү кытта хас да сай-ыи иккиэн оттуубут, ол сылдьан икки тэнгээх дьүөгэли дьахтар курдук арааһыкэпсэтэбит. Ол кэрэ кэмнэр-битин сана тардыы Николай Михай-лович «Мэнгэҕэ» дьин хоһоонноох. Убайын кэриһигэр «Реквием» хо-һоону суруйбута.

Санаспыт Матрена Дмитриевна колхоз кыайылылаах-хотуулаах үлэһитэ, Москвага ВДНХ-га бара сылдьыбыта, тылыта «Килбинээх үлэтин иһин» мэтээллээх. Кини ту-һунан И.Р. Москвитин хаһыакка су-руйбута. Күөсчүтэ-асчыта, истэн-һэнгэ, дьахтары-эмээхсини кытта сэлэһэн мээһэ күнүн-дьылын ыһып-пат, өрүү түбүгүрэ, үлэли сылдьар хоһуну киһи этэ. Уола аармыйаттан манньык суруйбут: «Саҕаһым иккис ийэм буоллаҕа. Харыстана сырыт. Эн мэйийбит лэпписсэҕин элбэҕи кэби-бит, эн тикпит ыстаанһын элбэҕи бу-райыт киһини. Хаһан эрэ, кыра эрдэхпинэ, сарсыарда оскуолаҕа ба-рарбар эбии бөмнээн аһатан ытаргыҥ хайдах да умубаһын ээ, санаас.» Ити санаатын «Саҕаспар» дьин хоһоонугар ситэрэн-хоторон бирибэ. Оттон миһигин: «Кыһыым, оҕом,— дьихтиир,— аныгы таһаһы эн таһыннардыҥ.»— дьин махтанара.

дьин күндү киһи, эркинэ, хаххата-дурдата. Аҕабыт биһигини олус үчүгэйдик көрөн-харайан, таптаан, атаахтатан олорубут үлэҕэ киһи. Ол сиһиниэн поэт буоларынан биһигини даҕаны борсообута. Кыргыттарыгар саамай бастын баҕата:

... Мин бөҕөх санаалаахпын: улаат, кылаабынайа-ааттатыан удьуор ааппын,

... бастата тутар буолаар бар дьонунг, норуот туһун...— дьин.

(«Бизийскэҕэ биһик ырыата») Оннук эрэ буоллун!

Оттон миһигин «үс кыыстан» са-амай «кыралара, атаахтара», отчут кыыс, хоһуун киһи, учуутал, тапты-ыр дьахтар... ғынан суруйтаабытын сизэрэн:

Күлөр күнүм аһыгар Көрүөхчэ көрбүтүм, Сиргэ булбут Сибэтиэй аанһылым, Туһалдан нурдаах Туулук доборум, Олоҕом аргыһа, Овоком алгыһа-диэбит.

(«Күөрэҕэй уонна сибэксилэр»).

Итигэн ордук мэхэ туох наадан-ный! Итинник хардыта санаһан олорубут биһиги ыал буолан отут сыл, уон ый, биир чаас уон бизэ мунуута.

Манна даҕатан, быыл күһүн биир чаһылхай, сылаас күн сизэммин кытта Даадарга Н.М. Рыкунов аатын уулуссаны көрө сырыттыбыт. Аата суруллан турарын сизэмэр аахтардым. Уулусса икки өттүнэн элбэх дьиз-ыал баар буолбут, өссө сорохторо төрүт да билэр дьоммут олоролоруттан, кинилэр аҕабыт, эһэбит туһунан киэн туттуулаахтык санаралларыттан санаабыт көтөбүлүннэ аҕай. Аҕабыт, эһэбит суох да буоллар, ити курдук биһигини арьыалыыр, үөрдэр-көтүтэр!

Евдокия РЫКУНОВА, поэт кэргэнэ

«ОТУУ УОТА» УМАЙАР

Улуу убайдарбыт Таллан Бүрэ уонна Чаһылдан кэннилэригтэн Энциэли эбэбит киэн нэлээн хочотугар хоһоонһуттар хоннохторо 1965 сыллаахха «Ходуһа хоһоонһута» Николай Рыкунов «Ленин суола» хаһыакка үлэли кэлиэбиттэн аһыллан барбыта.

Аан бастаан кини тэрийиитинэн арыһах киһилээх литера-турнай түмсүү 1967 сыллаахха саас муус устар ыйга тэрилли-битэ. Онон ол инниттэн кыра-кыра-ратык суруйар идэлээх Василий Маайыскай, Иван Бубякин, Га-лина Ильина, Сив Ядреев, Инно-кентий Елисеев уонна мин кири-биппит. Оттон салгыы кэккэбит хаһаан, элбээн испиппит. Араас жанрларга талааннаах тойуксут Афанасий Шестаков, Терентий Халыев, Анна Парникова, Ма-рия Елисеева о.д.а. холбоһон нэ-

һилиэктэринэн тэнийбитэ. Үөдэйгэ «Сыккыс», 1 Хомустаахха «Сарыал», оскуолаларга «Төлөн» онтон да атыттар баар буолбуттара.

Ол иһин Николай Михайлович Рыкунов этии киллэриитинэн оройону киһини хабар сыаллаах литературнай түмсүүнү тэрийбэргэ соруктаах мунһах ыһыппыт. Ол 1986 сыл ахсынньы ый 13 күнүгэр уонна кини этиитинэн түмсүүбүтүн «Отуу уота» дьин ааттырга уураах ылыммыппыт, сэбиэт дьин тэриһиппит. Ол састаабыгар эбии Калистрат Еремеев, Роман Егоров, Павел Сыроватский кирибиттэрэ.

«Отуу уота» түмсүү сэбиэтин тэрийиитинэн оройон киһини гэр, нэһилиэктэргэ, ол иһигэр биридэ саас Хамаҕаттаҕа тахсан концерт онортообуппут. Эмиэ

ити кэмгэ Николай Рыкунов, Афанасий Шестаков, Иван Бубякин этиилэринэн ырыаны су-руйар, ыллыр талааннаахтары түмэн «Туулук хаара» дьин түмсүү тэриллэн, икки түмсүү холбоһон бэрт тэрээһиннээхтик үлэлээбиппит. Онон оҕо музы-кальнай оскуолатын үөрэнээч-чилэрэ улахан күөс-көмө буол-буттара. Онон икки түмсүү үлэ-тэ күөстүү оргуйбута. Оннооҕор «Отуу уотун» сыралыгар кырдь-аҕастыын кыттыбыттар. Холо-бур, сэрри ветерана, тойуксут 70 саастаах Григорий Афанасевич Корякин («Мао») оҕонньор саха-лыы ырыа тылларын хаһыакка таһаартаран турардаах. Кэлин оройонго ытыттар фестивалларга, концерттарга «Отуу уота», «Туулук хаара» түмсүүлэр чилиэннэрэ актыы-бынай кыттааччыларынан буол-

буттара.

Николай Михайлович күөдүлүт «Отуутун уота», Иван Бубякин салайааччылаах «Туулук хаара» советскай кэм-нээҕи ытыттылар улахан мероп-риятиеларга кыттан норуот би-риэбиндин ылын ылбыттар.

Онуоха оройоннааһы, кэлин улуустааһы ветераннар советта-рын председателэ Матрена Ва-сильевна Петрова «Отуу уоту-гар» быраһыт туос саҕаһата ор-дук күһүрдэн М.К. Аммосов 100 сааһын туолар юбилейыгар күлүбүрүү күөдүүйэн «Энциэ-ли» хочотун бүтүннүү сырдап-пыта! Онон кырдыаҕастыын-эдердин, оҕолуун-улаханһын бары кыттыбыттар кэрэ да этэ!

Николай Михайлович кыта-стык да олордор төрөөбүт бу-оругар уматан хаалларбыт отуу-тун уота ходуһа аайы сириэдий-дэ. 1995 сыллаахха мин ааһыбынан түмсүү чилиэнин ахсаана 74 киһиэхэ тийбитэ. Билигин өссө элбээбит буолуох-таах.

Билигин биһиги «Отуубут уотун», «Туулукпут хаарын» чи-лиэннэрин Василий Маайыскай, Терентий Халыев, Иннокентий Елисеев, Иван Бубякин, Калис-трат Еремеев, Терентий Замя-тин, Андрей Кобяков, Алек-сандр Дунаев, Анна Парникова, Мария Елисеева уонна кылаабы-най тэрийээччибит, сүбэһиппит, салайааччыбит, Ытык киһибит Николай Рыкунов хас да кини-гэлэрэ бэчээккэ тахсаннар күн сири көрдүлэр, норуоппут дьүүлүгэр табыстылар.

Энциэли хочотун айар тала-аннара өссө да элби, үүнэ, сай-да, сириэдийэ турдуннар, кэрэ-ни, дьолу, үлэ, үөрэх дьонун си-тиһиитин үөрдө-көтүтэ өрүү туойа турдуннар, Ньукулай «Отуутун уота» хаһан да умул-лубатын! Билигин салалта -И.З. Кривошапкин, А.А. Пестрякова, кини библиотека умулларыахта-ра суоҕа дьин эрэнэбин.

Терентий ЗАМЯТИН, «Отуу уота» түмсүү кырдыаҕас чилиэнэ

АЙЫН ОБОЛОРО БУОЛАБЫТ...

Николай Михайлович Рыкунов баара-суога 58 сааһыгар диэри ололбута. Бу Саха сиригэр биллэр поэт быйыл баара буоллар 65 сааһын бэлиэтиэ этэ. Хомойуох иһин, саамай айар талаанын өрөгөйө кэлиитэ биһиги кэккэбиттэн суох буолбута. Ол гынан баран бэйэтин кэнниттэн элбэх айымньыларын хаалларбыта, үгүс поэттары, суруйааччылары кытта довродустуа, эдэр талааннары арыыбыта. Онон кини сырдык аата ааттана турарыгар бэйэтин кылгас олоһор олук уурбута, кэргэнэ, оҕолоро, сиэнэ, аймахтара, довторторо кини туттар чаһылхай аартыгын арайбыта, сылаас, сырдык, сымнаҕас күөх урсуну биһиэхэ, чугас дьонугар, талгээбитэ, айар музабыт салгыы көтөрүгэр уостубат кыагы бизрбитэ.

Мин туох да үгүс элбэги эппэккэ, кумааҕыга суруйбакка, убайым 65 сааһын көрсө, айар үлэбэр кини эрэ таба көрөн көмөлөспүтүн, өйөөбүтүн хаһыат нөҕүө бар дьоммор биллэрэн туран, убайбар сүгүрүйэммин кини хоһоонноругар, киниэхэ бэйэтигэр анаабыт хоһооннорун бачээттэтэн дүүүлгэ таһаарып уонна Нам бэри олохтоохторугар, улуус салалтатыгар, үөрэх, культура, искусство үлэһиттэригэр туһаайан этиэм этэ: талааннах дьоннорбутун харах харатын курдук харыстыабын! Кинилэр айар үлэлэригэр күүс-көмө буолуонун! Эдэр талааны самнарбакка тутта илэ хабаан ылан өйүөбүн! Суох буолбут поэттарбытын, суруйааччыларбытын, журналистарбытын, мелодистарбытын, художниктарбытын үйэтитэр, кинилэр айымньыларын эдэр көлүөнэ убаастырып, билэрин курдук үлэни ытыахайын! Талааннах тыһынааһар чистээнэрин, ытыгыларын тарыйыһын! Ити эппит тылларын барытын Николай Михайлович эмиэ этэрэ. Тоҕо диэтэххэ, хомойуох иһин, биһиги кини өлбүтүн эрэ кэннэ

өрүкүйөрбүт элбэх. Кинини тыһынааһар өрө туохха, өйүөххэ, көмөлөһүөххэ наада. Николай Михайлович кэргэнин, оҕолорун, сиэнин ытыктыахайын, кинилэргэ көмөлөһүөххэин диэм этэ. Тоҕо диэтэххэ, биһиги сахалар, Айыны оҕолоро буолабыт. Онтон Айыны оҕото үтүө санаалаах, сайаһас майгылаах, киһилии ыраас санаалаах, амарах сүрэхтээх буолара өйдөнүллэр. Ону умнарбыт улахан аһыны буоларын бэркэ билэбит.

БЭЙИЭТ НЬУКУЛАЙ ЫРЫГЫНЫАПКА

Мин таптыбын ардаҕы!
Курулатар омунаах ардаҕы!
Ол кэнниттэн чомэличчи,
Оройунан көрбүт сырдык күнү!

21.09.1989 с.

СУОХТААТЫМ

(Поэт Н. Рыкунов кэрэһинигэр)

Суохтаатым убайбын Ырыгыныап Ньукулайы...
Ол саана поэт, редактор, киил киһини...
Чаһылхай талаан, үтүө ыраалах убайы,
Айар үлэбэр өйөбүл буолбут киһини...

Суохтаатым редактор кыараһас сырдык хоһун!
«Оо, Алексан, дорообо!» диэн үөрэ көрсөрүн!
«Хайа, туох кэһиллээх коллин, көрдөрө оксууй...»
Санаан хараһым ууланар... Сүрөһүм, тулуй!

8.12.1999 с.

Александр ДУНАЕВ,

самодеятельной композитор, Хамаҕатта

АҤАҤАС ДУУҤАЛААХ ДОБОР

Н.М. Рыкунов кытта «Ленин суола», «Энсиэли» хаһыаттарга 15 сыл биригэ үлэлээбиппит. Кини эпигиттир секретардыр, кэлин редактордыр сылларыгар, төһө да сааспынан ара буолларбын, учуутал, наставник быһыытынан элбэх сүбэлиирэ, сыһабын-халтыбын көннөрөрүгө көмөлөһөрө. Кини хаһыат үлэтин биэс гарбарын курдук билэр үрдүк кылаастаах журналист этэ.

Н.М. Рыкунов салайааччы быһыытынан биһиэхэ олус истинник сыһыаннаһара. «Бээ эрэ, Витек, сарсын кизһэ Хатырыкка быһыбар муннаҕа буолуохтаах. Атын киһити суох курдук буолла. Эн дороубуйан эпигиттир буоллаҕына барса сылдыһан этэ дуо? Чэ, бэйэни бил», — диэбитин бөгһөһээнни курдук өйдүүбүн. Дьэ, итиннэ туох диэххитий, ама аккаастана сылдыһан дуо?

Редакцияга дьон сурута, араас матырыйаал, корреспондэнция, ырыа-хоһоон үгүстүк киирээччи. Биһиги олору чочуйан, уугун-хаарын ыган, автор тугу этиэн баҕарбытын чуолкайдан, киһи өйүгэр дөбөнүк түһөр гына оноруохтаахпыт. Николай Михайлович этиилэри уларытыры сөбүлээбэт этэ. Тылы, этиини төрүтэ суох уларытат буолун диэн сүбэлиирэ.

Боростуой дьону кытта төһө да сымнаҕыһын, судургутун иһин хаһыатын, үлэһитин, бэйэтин достоинствотын онно суохха таарыйтардаҕына кытаанах эпигитинэн дьону саҕата суох ыһтар уратылааҕа. Онук харданы хаһы да истибитим. Санаатын аһаҕастык этэрин сөбүлүүрү.

Поэт быһыытынан аҕа табаарыстарын ортолоругар ытыктанарын уонна сыаналарын манньык түгэнэр көрдөрүллөр.

Саха норуотун үгүс көлүөнэ дьонно поэт В.М. Новиков—Күннүк Уурастырар поэзиятыгар үөрэмшипит. Кини хоһооннорун умсугуйан ааҕарбыт. Саха норуотун тала-

аннаах поэт Күннүк Уурастырар ыраханньык ыалдьан өлбүтүн 40 хонугар Нам оройуонуттан поэт Николай Рыкунов, суруйааччы Николай Лугинов киирэ сылдыһыттарара. Редакцияга ол саана суоппарбыт суох буолан правалаах киһи мин «УАЗ» массыннан кинилэри кылларбитим.

Күннүгү кизһэ дьэбэтигэр айаннаан истэхитинэ, икки Николайдар кэпсэтэллэрэ иһиллибитэ. Лугинов: «Дьэ доборор, бары бөдөһүрбүт кэлбиттэр. Эһиэхэ иккис киһинэн тылы бизэрэннэр соһутулар дуу?». «Мин тылы кэлин бизриэхтэрэ диэн төрүт бэлэмэ суох олодохпуна ыһтыраннар өмүттүлэр ээ», — Николай Михайлович сылайбыт киһи быһыытынан курустук мичээрээбитэ.

Иккис түгэннэ биир саас эмиэ редакция наадатыгар куоракка киирэ сылдьан эбиэт саана киним: «Мантан чугас Петр Алексеев уулуссага Амма Аччыгыһа кырдыһас ололор. Билэс таарыйа киниэхэ барыахха», — диэтэ. Эргэ таас дьэ биэр квартиратыгар дьүһүнүн сүтэрибт түбүтүөккэ төбөтүгэр ууруммут, кыра килиэккэлэринэн ойууламмыт борунуй өгнөөх ситэс ырбаахылаах, хара бараан, ис киирбэх өрүннөр, бэрт чөлчөкүтүк үктэнэн тахсан: «Хайы, Нам киһитэ кэллэ. Дьэ, доборор, киир, ололор, кэпсээ». — диэн илэри тутунан дорооболосто. Суруйааччы Николай Мординов бэркэ үөрэн-көтөн биһиги киһитин кытта олус истинник кэпсэттэ, Энсиэли хочогун дьонун сэргэтин тутунан сураста.

Николай Егорович сүүнэ улахан төгүрүк остуолу кизин хос ортоугар сиэннэрин көмөлөһүннэрэн туруорда. Кыһа Муза Николаевна элбэх киһиэхэ анаан эбиэт бэлэмнэтэ. Куорат ыала сибииннэ этин кырбаһынан күөс өрбүттэрин кырдыһастара саха быһаһынан үөрөкөтө кырбыы туран: «Уолаттар күтүөттэн ололорумат. Киһи элбэх, ылдыһан-тараһан аһаан-сиэн

иһин, ыраах сиртэн айаннаан кэлбит дьон аччыктаабыккыт буолуо. — диэт, биридди улахан күһүк эти тарилкэлэригэр уурталаата. Ытык кырдыһас сэнэнэ-сэппэнэ элбэһинэн, биллэитэ-көрүүтэ диригинэн, интириһэ кизинэн киһи болгомотун бэйэтигэр тардар уратылаах эбит этэ. Дьэ абакка, өрөннөр иллэн кэмигэр түбэһиннэрэн үүттээх хойуу чэйи иһэ-иһэ кини бараммат кэпсэтин истибит киһи баар ити. Хаарыаны. Онук түгэн тиксибэтэр. Николай Егорович даачатыгар хаста да сылдыһыттыт да кини өрүү массын катыһан бачээттиги ололор буолара.

Ити холобур саха народнай суруйааччыта Н.Е. Мординов-Амма Аччыгыһа Николай Михайловичы олус убаастырып, поэт быһыытынан үрдүктүк сыаналырын туоһу та буолар дьон саныбын.

Аас-туор олохтоох, оонньооботок-көрүлээбэтэх оҕо саастаах, уоттаах сэрри кураан, тымныы, сутаах сылларыгар тыа сиригэр борбуйун көтөхпүт, мункук-тэнкик, туохтан барыттан куттана, сэрэн-сэрбэнэ сылдьар уолчаан оҕо сааһым үтүө-мааны, кыһыылаах-хотуулаах үлэһит дьон ортолоругар аасыпта. Кэлин улаатан үлэһит буолан баран ылынарыйылаах тыллаах-өстөөх, принципиальной салайааччылар ыйыыларынан-кэрдилэринэн үлэлээбитим. Кинилэр үлэттэн чаһыбат, толоругас уонна чэһинэй буоларга үөрэспиттэрэ. Н.М. Рыкунов кинилэртэн биридэстэрэ этэ.

Бөдөн поэт, чаһылхай журналист, принципиальной салайааччы, аһыныгас сүрэхтээх добор Николай Михайлович илиитигэр сыгыты хоһууру тутан оттооботтор, кылааннах сүгэни ылан дьэһини-уоту туттатар даҕаны дьону-сэргэни үлэбэр, үөрэххэ, олоххо, үтүбэ-кэрэбэ көбүлээһингэ, ыччаты үөрэттигэ тыһынан кыһан кэмнэмэт сүткэн өнгөлөөх киһи диэн сыаналыбын. Кинили ылбай тыллаах поэт, журналист, салайааччы уонна аһаҕас дууһалаах добор быһыытынан өрүү өйдүү-саныы сылдыһахпыт.

В. СЫРОМЯТНИКОВ,
Нам улуунун Ытык киһитэ

УЖУРЭЖ ТЫЛЛААР

Модут нэһилиэгэр олорор ытыктыыр, убаастыыр дьоммутун үлэ, тыыл ветераннарын АНАСТАСИЯ ПЕТРОВНА, НИКОЛАЙ ИННОКЕНТЬЕВИЧ ЗАХАРОВТАРЫ эйэ-дэмнээхтик бур-бур бурро таһааран, аал уоту оттуан, алаһа дьэһни тэринэн, оҕо-уруу төрөтөн, 10 оҕону бөбөйдээн ыал буолан ололуккут 50 сылын туолар кэрэ-бэлиэ, үтүө-мааны күнүтүнэн итйитик-истинник ис сүрэхтэн эбэрдэлибит!

Өрүү олоххо дьулуругутуан, күүстээх санаагытынан, дьонно-сэргэбэ көмөлөһөр үтүө майгыгытынан, оворлоргутугар, кырачаан сиэнэригитигэр холобур буолун, кэрэбэ-сырдыкка угуйун. Өссө даҕаны сырдыгынан сыдыаайа, мичээргитинэн угуйа, оҕолоргут, сиэнэригит сылаас таптааларынан угуттанан, олох суолун дабайса турун дьэн кытаанах доруубуйаны, уһун үйэни баҕаран, махтал тылбытын, алыптаах алгысыгытын тизрээбит.

Модут нэһилиэгин кырдыһастарын ветераннарын сэбиэтэ, «Ситим» тымсыу уонна нэһилиэк администрациятын сэбиэтэ

Т/Х тэриэлэлэрин салайааччыларын истилэригэр!
Российской Федерация правительствотын 458 №-дээх Уурааһынан нолуоктарга иэстээх хаһаайыстыбалар иэстэрин уһун болдьооххо төлөбүрүн унатымы оноһуллар.
Онон нолуоктарга иэстээх хаһаайыстыбалар бу дьыл ахсынныи ый 1 күнүгэр диэри налоговой инспекцияга сайабылыанна түһэрэбит уонна 2001 сыллаах билингги нолуогу төлүүгүт, оччогуна урукку иэстэр төлөбүрдэрин болдьоһу уһуур.
Нолуоктарга иэс төлөбүрүн уһаттарбатах хаһаайыстыбалартан ахсынныи ыйтан нолуок суотугар материальной сыаннастары (техника, оборудование у.о.д.) тутуу саҕаланар.

Улуус дьаһалтата

Күндү ийэбит, эбээбит үлэ, тыыл ветерана ТИХОНОВА Анна Денисовна б. дь. сэтгэни 17 күнүгэр үлүн ырахан ырыыттан өлөн туораабытын аймактарытыгар, билэр дьоммутугар диригиник курутууан туран иһитиннэрэбит. Кыһа, уола, кийитэ, күтүөтэ, сиэнэрэ	Талтыыр убайбыт, табарыйым ИВАНОВ Василий Васильевич өлбүтүнэн боконнух оҕолоругар уонна кэргэннигэр дириг кутурбаммытын биллэрэбит. Ивановтар уонна Порохов С.В.
Күндү ийэбит, эбээбит үлэ, тыыл ветерана ТИХОНОВА Анна Денисовна ырахан ырыыттан өлөн туораабытынан дириг кутурбаммытын тизрээбит. Оболоро Софроновтар, Стрекаловскийдар	Нам педагогической коллекция биригэ үлэлээбит коллегабытыгар Иванова Николай Ефимовичка уонна кини дьэ кэргэтэригэр күндү таайдар. Хатырык нэһилиэгин олохтооһо
Күндү эбээбит, хос эбээбит үлэ уонна тыыл ветерана ТИХОНОВА Анна Денисовна ырахан ырыыттан ылдьан өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тизрээбит. Сиэнэрэ, хос сиэнэрэ Кутукова К.У., Колесов В.К.	Дьүөгэбитигэр Хатырык дьаһалтатын үлэһитигэр Кайгародова Ольга Васильевнага, кини дьэ кэргэннигэр талтыыр аҕалара, эһэлэрэ Хатырык нэһилиэгин олохтооһо
Күндүтүк саныыр эбээбит үлэ уонна тыыл ветерана ТИХОНОВА Анна Денисовна уһун ырахан ырыыттан өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын биллэрэбит. Дьячковскийдар, Ядрихинскийдар	ИВАНОВ Василий Васильевич ылдьан өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тизрээбит. Хатырыктан Слепцовтар, куораттан Дабдасовтар, Намтан Назаровтар
Намнааһы «Солнышко» детсад коллекция байаһын уһаттаргыгар Сыромятников Маргарита Петровнага, Кулуола Анна Петровнага уонна кинилэр дьэ кэргэтэригэр талтыыр эбэлэрэ, хос эбэлэрэ, Модут олохтооһо, М.К. Аммосов аатынан олохтооһо бистыи ыһыныкыта, тыыл, үлэ ветерана	ИВАНОВ Василий Васильевич ырахан ырыыттан күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын тизрээбит. М.К. Аммосов аатынан Хатырык орто оскулатын коллекция
80 сааһыгар сылдьан уһун ырахан ырыыттан өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тизрээбит. 1 №-дээх «Солнышко» детсад коллекция	Убаастыыр дьоммутугар Татьяна Степановнага, кини өрүгүтүгэр, кыһылыгар, талтыыр кэргэнэ, аҕалара, эһэлэрэ
Эдийибитигэр Мусьба, күтүөпүтүгэр Ромба, убайытыгар Гошага таптаалах ыйалара, эбэлэрэ, хос эбэлэрэ үлэ уонна тыыл ветерана	ИВАНОВ Василий Васильевич ырахан ырыыттан өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тизрээбит. Николаевтар
Модут нэһилиэгин олохтооһо үлэ, тыыл ветерана ТИХОНОВА Анна Денисовна 80 сааһыгар ылдьан өлбүтүгэр дириг кутурбаммытын тизрээбит. Модут дьаһалтата, ветераннарын сэбиэтэ, «Модут» ГУП	Ытыктыыр кыса ылбыт ИВАНОВ Василий Васильевич ырахан ырыыттан ылдьан өлбүтүнэн кэргэннигэр, сиэнэригэр дириг кутурбаммытын тизрээбит. Хатырыктан, Намтан Аргуновтар
Модут олохтооһо, инбэлиит ТИХОНОВ Юрий Никитич оһумардык өлбүтүгэр дириг кутурбаммытын тизрээбит. Модут дьаһалтата, ветераннарын сэбиэтэ, инбэлииттэр обществолара	Хатырык нэһилиэгин олохтооһо дьаһалтата, ветераннарын сэбиэтэ, сиэнэһин кизэ специалитарытыгар Ольга Васильевна, Григорий Егорович Кайгародовтага, Татьяна Васильевна Ивановнага таптаалах аҕалара, эһэлэрэ, Татьяна Степановнага кэргэнэ
Модут олохтооһо, инбэлиит ТИХОНОВ Юрий Никитич ылдьан олохтон туораабытынан биригэ төрөбүттүгэр, аймактарыгар дириг кутурбаммытын тизрээбит. «Модут» ГУП рабочайдара, администрацията, профкома	ИВАНОВ Василий Васильевич ырахан ырыыттан өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тизрээбит.
Талтыыр убайбыт ГАВРИЛЬЕВ Николай Афанасьевич ырахан ырыыттан ылдьан өлбүтүгэр дириг кутурбаммытын тизрээбит. Гаврильевтар, Кудайсовтар, Петровтар	Ытыктыыр, убаастыыр Партизан нэһилиэгин олохтооһо ДЕЛИГРАЗОВ Василий Васильевич уһун ырахан ырыыттан өлбүтүнэн кини таптаалах кэргэннигэр Акулина Евграфовнага, кыһыгар Ольга Ильиничнага дириг кутурбаммытын тизрээбит.
Салбан нэһилиэгин олохтооһо, 1 гр. инбэлиит ГАВРИЛЬЕВ Николай Афанасьевич эмискэ ырахан ырыыттан өлбүтүнэн оскуола харыбытыгар Гаврильев Аркадий Афанасьевичка дириг кутурбаммытын тизрээбит. Оскуола коллекция	Улуустаагы кини балыһа администрацията, профсоюзнай тэриэлтэ оро сылларга балыһа кылабынай бүтүлгүтүнэн үлэлээбит ДАНИЛОВ Илья Петрович уһун ырахан ырыыттан өлбүтүнэн кини таптаалах кэргэннигэр Акулина Евграфовнага, кыһыгар Ольга Ильиничнага уонна оҕолоругар, чугас аймактарыгар дириг кутурбаммытын тизрээбит.
1 гр. инбэлиит ГАВРИЛЬЕВ Николай Афанасьевич эмискэ ылдьан өлбүтүгэр убайыгар Семенга, бырааттарыгар Иванга, Аркадийга, кийиттэригэр Таисияга, Ольгага, саҕаһыгар Светланага уонна чугас аймактарыгар дириг кутурбаммытын тизрээбит. Салбан олохтооһо дьаһалтата, нэһилиэк олохтоохторо	Улуустаагы кини балыһа администрацията, профсоюзнай тэриэлтэ оро консультацийтын медресаттарыгар Игнатьева Вера Семёновна, оҕолоругар Ньургуянага, Күнэйгэ кэргэнэ, аҕалара ИГНАТЬЕВ Алексей Иванович хомолтоолуктук өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тизрээбит.

Скоростной косилка, Т-25 тракторы уонна прицепыны атылыбыты. Сыаната сөбүгэр.
Тел. 26-2-24.
Ынах этэ атылыбын.
Тел. 23-2-73.

Коллектив Намской средней школы №2 выражает искреннюю признательность всем, кто оказал помощь в подготовке и проведении юбилейных мероприятий. Пусть удача сопутствует вам во всем.

РЕДАКТОР В.Г. КАСЬЯНОВ
ОТДЕЛАР: информация, сурук, төрүт культура, — 21496; бухгалтерия — 21332; факс — 21332; «НАМ» ТРК — 21632; иллюстрация уонна реклама (секретариат), редакционной издательской система — 21141

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительства, Нам улуунун дьаһалтата, редакция коллектива, Маассабай информация средстволарын туһунан РФ Сокуоннарын тутуһууну хонтуролууру уонна регистрациальыыр РФ бачэеккэ Госкомитетын СР региональной управлениетыгар регистрациаламмыт нүөмэрэ — Я 0085.
Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэһитин, дьэһитин аадырытын чопчу ыйын. Редакциягакирибит суруктар төһөрүдүлүттэр. Автор этэрэ хаһыат санаатынныи мэдэи биир буолбат.
«ЭНСИЭЛИ» - Нам улуунун хаһыата.
678380, Саха Республиката, Нам с., Заложной уул. 2.
E-mail: editor@namtsy.sakha.ru

Талыһына уонна таһыһына «Энсиэли» хаһыат редакционной-издательской систематыгар.
Хаһыат Дьокуускайга «Сахаполиграфиздат» НИПР бачээттэннэ, Орджоникидзе уул. 38.
Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бачээт. лис.
Индексэ — 54889. Тираһа — 2197
Бачээккэ или баттанна — 12:00 ч. 21. 11. 2001
Сахааһын №-рө — 136